

Rótin - félag um málefni kvenna með áfengis- og fíknivanda

Kristín I. Pálsdóttir

Hrólfskálavör 14

170 Seltjarnarnesi

Reykjavík, 25. febrúar 2014

1402181/9.4/hp

Efni: Skráning atvika.

Embætti landlæknis þakkar fyrir bréf Rótarinnar, dagsett 14. febrúar 2014. Hér eru svör við þeim spurningum sem koma fram í bréfinu:

1. *Óskað er eftir tæmandi lista frá Embætti landlæknis yfir þær stofnanir/aðila sem veittu fíknimeðferð/afvötnun og bar að skrá atvik í samræmi við lýsingu Landspítala¹ (1) skv. 9. og 10. gr. laga um embættið, eða skv. sambærilegum ákvæðum eldri laga, á tímabilinu 2009-2013.*

Svar við spurningu 1: Þær stofnanir sem veita heilbrigðisþjónustu í tengslum við fíknimeðferð/afvötnun eru ákveðnar deildir á Landspítala (móttökugeðdeild 33A, dagdeild fíknimeðferðar – Teigur og göngudeild fíknimeðferðar), Sjúkrahúsið Vogur, göngudeild SÁÁ Von, göngudeild SÁÁ Akureyri, meðferðarheimilið Vík og meðferðarheimilið Staðarfell og þeim ber öllum að skrá atvik skv. lögum nr. 41/2007 um landlækni og lýðheilsu.

Í 9. gr. þeirra laga kemur eftirfarandi fram :

9. gr. Skráning óvæntra atvika.

Heilbrigðisstofnanir, sjálfstætt starfandi heilbrigðisstarfsmenn og aðrir sem veita heilbrigðisþjónustu skulu halda skrá um óvænt atvik í þeim tilgangi að finna skýringar á þeim og leita leiða til að tryggja að þau endurtaki sig ekki. Með óvæntu atviki er átt við óhappatilvik, mistök, vanrækslu eða önnur atvik sem valdið hafa sjúklingi tjóni eða hefðu getað valdið sjúklingi tjóni.

Heilbrigðisstarfsmönnum sem hlut eiga að máli, faglegum yfirmönnum þeirra og öðru starfsfólkni heilbrigðisstofnana, eftir því sem við á, er skylt að skrá öll óvænt atvik skv. 1. mgr. eftir nánari ákvörðun landlæknis.

Heilbrigðisstofnanir, sjálfstætt starfandi heilbrigðisstarfsmenn og aðrir sem veita heilbrigðisþjónustu skulu reglulega senda landlækni yfirlit um öll óvænt atvik skv. 1. mgr. eftir nánari ákvörðun landlæknis.

Ráðherra getur sett nánari reglur um skráningu óvæntra atvika með reglugerð.

¹, Atvik telst það ef greining, meðferð eða umönnun sjúklings á ábyrgð LSH fer úrskeiðis, eithvað gerist sem skaðar sjúkling eða hefði getað skaðað hann. Enhfremur ef greining, meðferð eða umönnun sjúklings er í ósamræmi við faglega þekkingu, skráð fyrirmæli, verklagsreglur eða vinnuleiðbeiningar í viðkomandi tilviki. Skráning og úrvinnsla atvika er grunnur að umbóta- og gæðastarfi".

Í 10. gr. sömu laga kemur eftirfarandi fram:

10. gr. *Tilkynningarskylda.*

Heilbrigðisstofnunum, sjálfstætt starfandi heilbrigðisstarfsmönnum og öðrum sem veita heilbrigðisþjónustu ber að tilkynna landlækni án tafar um óvænt atvik sem valdið hefur eða hefði getað valdið sjúklingi alvarlegu tjóni, svo sem dauða eða varanlegum örkuum. Jafnframt skal upplýsa sjúkling um hið óvænta atvik án ástæðulausra tafa og nánustu aðstandendur hans þegar það á við.

Landlæknir skal rannsaka slík mál til að finna á þeim skýringar og tryggja eftir því sem kostur er að slík atvik eigi sér ekki aftur stað. Veita skal landlækni þær upplýsingar og gögn sem hann telur nauðsynleg við rannsókn málsins. Landlæknir skal eiga greiðan aðgang að heilbrigðisstofnunum og starfsstofum heilbrigðisstarfsmanna í þágu rannsóknar.

Verði óvænt dauðsfall á heilbrigðisstofnun eða annars staðar þar sem heilbrigðisþjónusta er veitt, sem ætla má að rekja megi til mistaka, vanrækslu eða óhappatilviks við meðferð eða forvarnir vegna sjúkdóms, skal auk tilkynningar til landlæknis skv. 1. mgr. tilkynna það til lögreglu í samræmi við ákvæði laga um dánarvottorð, krufningar o.fl.

Landlæknir skal halda samtímaskrá um óvænt atvik skv. 9. gr.

Landlæknir skal árlega senda ráðherra samantekt um óvænt atvik, niðurstöður rannsókna og afdrif mála.

Ráðherra er heimilt að setja nánari ákvæði í reglugerð um tilkynningarskyldu, viðbrögð, rannsókn mála, skrá landlæknis um óvænt atvik og birtingu slíkra upplýsinga.

2. *Hversu mörg atvik skráðu umræddar stofnanir/aðilar á tímabilinu 2009-2013 í heild?*

Svar við spurningu 2: Í fyrrnefndum lögum um landlækni og lýðheilsu koma fram ákvæði um samtímaskrá landlæknis um óvænt atvik. Mikil þróun hefur orðið varðandi skráningu atvika frá því að lögin töku gildi árið 2007. Í byrjun árs 2008 sendi Embætti landlæknis dreifibréf til allra sem stunduðu heilbrigðisþjónustu hér á landi til að vekja athygli á því að ákvæðið hefði verið að kalla inn yfirlit yfir atvik tvívar á ári. Til að auðvelda skráningu atvika hannaði embættið sniðmát að atvikaskráningarblöðum, sem birt voru á vefsetri embættisins. Einnig er að finna á vefsetrinu leiðbeiningar um viðbrögð við atvikum. Mikil umræða hefur verið um atvikaskráningu frá þessum tíma og aukin vitund um mikilvægi skráningar og úrvinnslu atvika í þeim tilgangi að læra af þeim og beita tiltækum ráðum til að koma í veg fyrir að þau endurtaki sig. Því er skráning atvika orðin mun marktækari en þegar lögin töku gildi. Einnig má nefna að á síðasta ári opnaðist möguleiki á rafrænni atvikaskráningu í Sögu-skráningarkerfi sem mjög margar heilbrigðisstofnanir nota. Embætti landlæknis hefur aðgang að þeirri skráningu og þar sem það skráningarform er notað þarf ekki lengur að senda embættinu sérstakt yfirlit. Ákvæðið var að hefja opinbera birtingu talna um fjölda atvika frá árinu 2011.

Í árskýrslu embættisins fyrir árin 2011-2012 koma fram ítarlegar upplýsingar um skráð atvik annars vegar á öllum heilbrigðisstofnunum nema Landspítala (LSH) og hins vegar á Landspítala. Einnig koma fram upplýsingar um tegundir atvika. Þá koma fram tölur um fjölda

óvæntra atvika sem valdið hafa eða hefðu getað valdið sjúklingi alvarlegu tjóni, svo sem dauða eða varanlegum örkuum, eins og skilgreint er í 10 gr. laga um landlækni og lýðheilsu.

Þar sem um tiltölulega fá atvik er að ræða á minni stofnunum og einstökum deildum er ekki mögulegt að gefa upplýsingar um tölur atvika eftir mismunandi stofnunum eða mismunandi deildum Landspítala.

Skráning atvika almennt hefur aukist ár frá ári, en hafa ber hugfast að það stafar að öllum líkindum af aukinni vitund um mikilvægi skráningar og úrvinnslu atvika. Mikil fjölgun skráðra atvika milli áranna 201

3. Óskað er eftir að Embætti landlæknis setji upplýsingar um atvik samkvæmt spurningu 2 fram í töflu sem sýnir skiptingu þeirra árin 2009-2013 eftir stofnun/aðilum annars vegar og atvikaflokkum hins vegar.

Svar við spurningu 3: Í töflu 1 sést heildarfjöldi tilkynntra atvika til embættisins árin 2011 og 2012. Í töflu 2 sést fjöldi tilkynntra atvika á LSH árin 2011 og 2012. Í töflu 3 sjást algengustu tilkynnt atvik á LSH og öðrum heilbrigðisstofnunum árin 2011 og 2012. Í töflu 4 sést fjöldi tilkynntra atvik árin 2011 og 2012 á öllum heilbrigðisstofnunum nema LSH eftir tegund atvika

Tafla 1. Heildarfjöldi tilkynntra atvika á öllum stofnunum, sem veita heilbrigðisþjónustu árin 2011 og 2012

Árið 2011	4787
Árið 2012	6610

Tafla 2. Fjöldi tilkynntra atvika á Landspítala (LSH) árin 2011 og 2012

Árið 2011	2.472
Árið 2012	2.815

Tafla 3. Algengustu tilkynnt atvik á LSH og öðrum heilbrigðisstofnunum 2011 og 2012

Fjöldi 2011	Föll/byltur	Lyfjameðferð
Allt landið fyrir utan LSH	1954	170
LSH	781	448
Samtals	2735	618

Fjöldi 2012	Föll/byltur	Lyfjameðferð
Allt landið fyrir utan LSH	3267	269
LSH	793	490
Samtals	4060	759

Tafla 4. Fjöldi tilkynntra atvik 2011 og 2012 á öllum heilbrigðisstofnunum nema LSH eftir tegund atvika

Ár	Fall/ bylta	Læknis- meðferð	Hjúkrunar- meðferð	Lyfja- meðferð	Svæfing	Rann- sókn	Um- önnun	Endur- hæfing	Eigna- tjón	Tækja- búnaður	Ofbeldi	Sótt- varnir	Önnur atvik	Samtals
2011	1954	17	11	170		47	5	1		18	26	4	62	2315
2012	3267	19	18	269	1	49	19	5	4	23	31	2	88	3795
Alls	5221	36	29	439	1	96	24	6	4	41	57	6	150	6110

Verið er að taka saman tölur fyrir árið 2013, sem birtast munu í ársskýrslu embættisins fyrir það ár.

Nánari upplýsingar koma frá í ársskýrslu embættisins fyrir árin 2011 og 2012, sjá

http://www.landlaeknir.is/servlet/file/store93/item21976/Ársskýrsla%2011-2012_lokaskjal.pdf

4. *Hvernig brást Embætti landlæknis við þeim atvikum sem upp komu á umræddu tímabili? Hvernig var t.d. eftirfylgd embættisins háttáð og hvaða árangur bar hún?*

Svar við spurningu 4: Samkvæmt fyrrnefndum lögum um landlækní og lýðheilsu rannsakar Embætti landlæknis öll óvænt atvik sem valdið hafa eða hefðu getað valdið sjúklingi alvarlegu tjóni, svo sem dauða eða varanlegum örkuum. Atvik sem teljast ekki alvarleg eru skoðuð í innra eftirlit stofnana og fær embættið upplýsingar umbætur sem gerðar eru í kjölfarið. Að öðru leyti getur embættið ekki tjáð sig um einstök mál.

5. *Hvernig brugðust viðkomandi stofnanir/aðilar við þeim atvikum sem upp komu á umræddu tímabili? Breytu þeir t.d. verklagsreglum sínum eða meðferð? Óskað er eftir nákvæmum upplýsingum um viðbrögðin eftir stofnunum/aðilum.*

Svar við spurningu 5: Nokkuð algengt er að atvik leiði til umbóta, svo sem breytinga á verklagi. Að öðru leyti getur embættið ekki tjáð sig um einstök mál.

6. *Hversu margar kvartanir bárust Embætti landlæknis á tímabilinu 2009-2013 í heild vegna stofnana/aðila sem veita fíknimeðferð/afvötnun samkvæmt 12. gr. laga um Embætti landlæknis eða sambærilegum ákvæðum eldri laga?*

7. *Óskað er eftir að Embætti landlæknis setji upplýsingar um kvartanir samkvæmt spurningu 6 fra í töflu sem sýnir skiptingu þeirra árin 2009-2013 eftir stofnunum/aðilum annars vegar og eðli kvartana hins vegar.*

Svar við spurningum 6 og 7: Sjá meðfylgjandi töflu.

Fjöldi kvartana og skyldra erinda sem bárust landlækni 2011–2012

Efnisflokkur	2011	2012
Formlegar kvartanir		
2.-5. mgr. 12. gr. laga nr. 41/2007	44	30
Athugasemd við heilbrigðisþjónustu		
28. gr. laga nr. 74/1997	40	44
Erindi er varða samskipti við veitendur heilbrigðisþjónustunnar		
1. mgr. 12. gr. laga nr. 41/2007	71	49
Óvænt atvik		
10. gr. laga nr. 41/2007	2	8
Aðgangur að sjúkraskrá		
Lög nr. 55/2009	16	16
Óskilgreint		
Samtals	174	177

8. Hefur orðið breyting á flokkun atvika og/eða kvartana á tímabilinu 2009-2013? Ef já, í hverju var sú breyting fólgin?

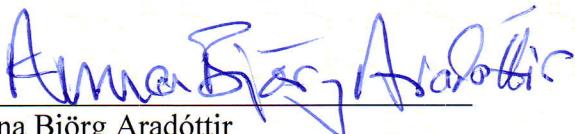
Svar við spurningu 8: Frá og með árinu 2011 var ákveðið að aðgreina erindi með skýrari hætti en áður hafði verið gert í tölvugri samantekt mála er varða atvik og/eða kvartanir. Mál sem falla í þann flokk nú eru að efni til erindi er varða samskipti almennings við veitendur heilbrigðisþjónustu, athugasemdir vegna heilbrigðisþjónustu, formlegar kvartanir skv. 12. gr. laga um landlækni, erindi er varða ósk um að fá aðgang að sjúkraskrárupplýsingum og mál er varða skyldu ábyrgðaraðila heilbrigðisstofnana eða starfsstofa heilbrigðisstarfsmanna að tilkynna til landlæknis óvænt atvik í heilbrigðisþjónustu sem valdið hefur sjúklingi alvarlegu tjóni.

Fram að árinu 2011 voru erindi sem ekki falla undir framangreind efnissvið talin með en það gaf ekki rétta mynd af þeim fjölda mála sem efnislega varða samskipti almennings við veitendur heilbrigðisþjónustu.

9. Hvernig háttar Embætti landlæknis gæðaeftirliti sínu með stofnunum/aðilum sem veita fíknimeðferð/afvötnun?

Svar við spurningu 9: Embættið hefur ákveðið verklag við gæðaeftirlit sitt og beitir margvislegum aðferðum – sjá nánar fylgiskjal og upplýsingar á heimasíðu embættisins, sjá <http://www.landlaeknir.is/um-embaettid/frettir/frett/item19732/Fjolbreytt-eftirlit-med-heilbrigdisthjonustu>

Virðingarfyllst,

 Anna Björg Aradóttir
 sviðsstjóri
 Svið eftirlits og gæða